

Nr 164.

Av herr **Gustafson** i Kasenberg, om ändring av 32 § i lagen om allmän pensionsförsäkring.

Om en person befunnits berättigad till pension enligt pensionsförsäkringslagen men denna icke uppgår till 6 kronor, skall den icke utbetalas. Ett mycket stort antal personer i äldre åldersklasser skulle på grund härav icke erhålla någon valuta för de pensionsavgifter, lagen tvingat dem att erlägga. Detta missförhållande avhjälpes emellertid i huvudsak vid 1918 års riksdag, då ett moment infördes i 32 § av följande lydelse: »På därom gjord framställning må pensionsstyrelsen till den, som på grund av bestämmelsen i 30 § fjärde stycket icke äger uppbära pension, återbetala av honom inom tid, som föreskrives i 14 och 15 §§, erlagda pensionsavgifter, dock icke om han försummat att erlägga honom påfordrad avgift och det årliga pensionsbeloppet på grund därav ej uppgår till sex kronor, och ej heller förrän han uppnått en ålder av sextiosju år». Momentet tillkom på grund av en kungl. proposition (nr 184) och var i sin positiva del utförligt motiverat. Däremot söker man förgäves efter någon som helst motivering för bestämmelsen, att viss försumlighet att erlägga påfordrad avgift skall medföra förlust av rätten att återfå erlagda avgifter. Möjligen tänkte man sig, att den skulle bidra till en bättre avgiftsbetalning. Dess betydelse i det avseendet torde emellertid vara mycket ringa, då det här gäller i stort sett endast gamla personer och dessa i allmänhet äro betydligt mera villiga att erlägga sina avgifter än personer i yngre åldersklasser. En i denna riktning mera effektivt och allmänt verkande bestämmelse finns f. ö. i lagens 9 §, där det stadgas, att tredska eller uppenbar försumlighet i fullgörandet av avgiftsplikten skall medföra förlust eller minskning av pensionstillägg.

Bestämmelsen verkar också mycket godtyckligt och ofta orättvist, dels därför att ingen hänsyn får tagas till *anledningen* till underlåtenheten att betala en avgift (vilket däremot göres vid tillämpningen av det nyssnämnda stadgandet i 9 §), dels därför att den träffar oberoende av i vilken *utsträckning* försumlighet att erlägga avgift förekommit. Jag skall anföra några få exempel för att belysa dessa förhållanden, som även i viss mån försvåra strävandena att göra den allmänna pensionsförsäkringen populär.

För de åldersklasser, det här rör sig om, fordras för att bli berättigad till en avgiftspension av 6 kronor, att det erlagts av man 30 kronor och av kvinna 37 kronor. Om nu av två män, som uppnått 67 års ålder och påförts vardera 30 kronor, den ene erlagt 30 kronor och den andre 27 kro-

nor, så får den förstnämnde 6 kronor om året så länge han lever, den sistnämnde ingenting. Om båda varit avgiftspliktiga i tio år och den ene påförts 130 kronor och således haft relativt goda inkomster men endast erlagt 30 kronor, under det att den andre påförts 3 kronor om året eller sammanlagt 30 kronor och således levat i mycket små ekonomiska omständigheter men ett enda år icke förmått betala sin avgift, alltså erlagt tillsammans 27 kronor, så får den förstnämnde 6 kronor om året, den sistnämnde ingenting. Exempelen äro kanske ytterlighetsfall, men sådana och dem närgränsande fall förekomma i verkligheten. Och vidare. Om en man och en kvinna vid uppnådda 67 år påförts vardera 38 kronor och erlagt vardera 35 kronor, så får kvinnan ingenting men mannen en årlig pension av 7 kronor.

En bestämmelse, som leder till dylika konsekvenser, bör tydligen icke utan starka skäl bibehållas i lagen.

En lagändring, som upphäver denna undantagsbestämmelse, är också mycket lätt genomförd och torde icke nämnvärt öka pensionsstyrelsens och pensionsnämndernas arbete. Ty de flesta, som drabbas av bestämmelsen, torde vara okunniga om dess existens eller om vilka avgifter de under årens lopp påförts och erlagt, och de söka därför återfå sina avgifter samt bereda därigenom dessa myndigheter ungefär samma arbete, vare sig bestämmelsen finns eller icke. En ringa ökning i arbetet förorsakas endast i den mån personer, som redan fått ansökningar avslagna, efter lagändringen inkomma med nya sådana.

Icke heller skulle den av mig föreslagna ändringen inverka på försäkringens grunder. Därtill torde de ifrågakommande beloppen vara alltför obetydliga, och det kan i övrigt i det avseendet hänvisas till ett i ovan nämnda proposition nr 184 refererat uttalande av pensionsstyrelsen, att »dessa nu icke utbetalbara pensioner ej synas hava tagits i betraktande som inkomst vid beräkningen av försäkringskostnaderna».

Om lagändringen genomföres, vore det önskligt, att den finge träda i kraft omedelbart efter utfärdandet.

På grund av vad som sålunda anförts, får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen för sin del måtte besluta, att 32 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring skall erhålla följande ändrade lydelse:

32 §.

Angående — — — — — Konungen.
Pensionsbelopp, — — — — — förverkat.
På därom gjord framställning må pensionsstyrelsen till den, som på grund av bestämmelsen i 30 § fjärde stycket

icke äger uppbära pension, återbetala av honom inom tid, som föreskrives i 14 och 15 §§, erlagda pensionsavgifter, dock icke förrän han uppnått en ålder av sextiosju år.

Stockholm den 21 januari 1925.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.
